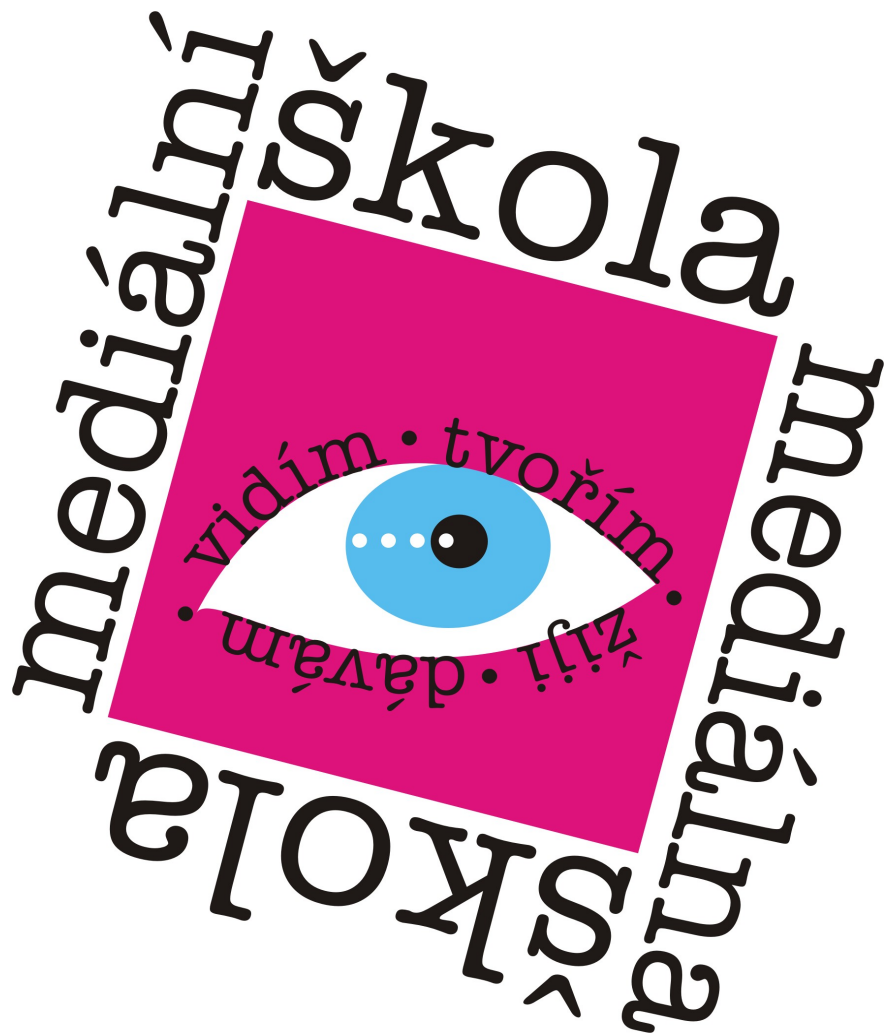

Přednáško-diskuze

- Internet
- Anonymita
- Soukromí
- Bezpečnost

Autor původní verze: Marek Zukal, marek.zukal@gmail.com

Přednáška pro Mediální Školu: www.medialniskola.cz

Zveřejněno pod licencí Creative Commons (<http://www.creativecommons.cz>)

Důvěra k technologiím a Internetu

- Generace:
 - Neostrý pojem
 - Velká skupina lidí, kteří jsou socializováni přibližně ve stejné době [wikipedia]
 - odpovídá přibližně průměrnému věku žen při porodu [wikipedia – sociologie]
 - Z hlediska vztahu k technologiím mnohem kratší období

Důvěra k technologiím a Internetu

- Prarodiče:
 - Respekt a přirozená nedůvěřivost, výdobytek moderní doby
 - Nejsou zvyklí na interaktivitu přístrojů
- Rodiče:
 - relativní novinka, vyrůstali bez mobilních technologií
 - nástroj pro usnadnění práce
- Mladí rodiče, vysokoškolští studenti:
 - zažili svět bez internetu, rozmach techniky, počítačů a internetu
- Děti a mládež:
 - Internet a mobilní technologie znají od mládí, přirozená součást světa, s tím spojená přílišná důvěra a spoléhání.

Internet

- Co to je Internet?
- Jak vypadá?
- Kde je?
- Čí je?
- Jak funguje?
- A kdo jej ovládá a kontroluje?

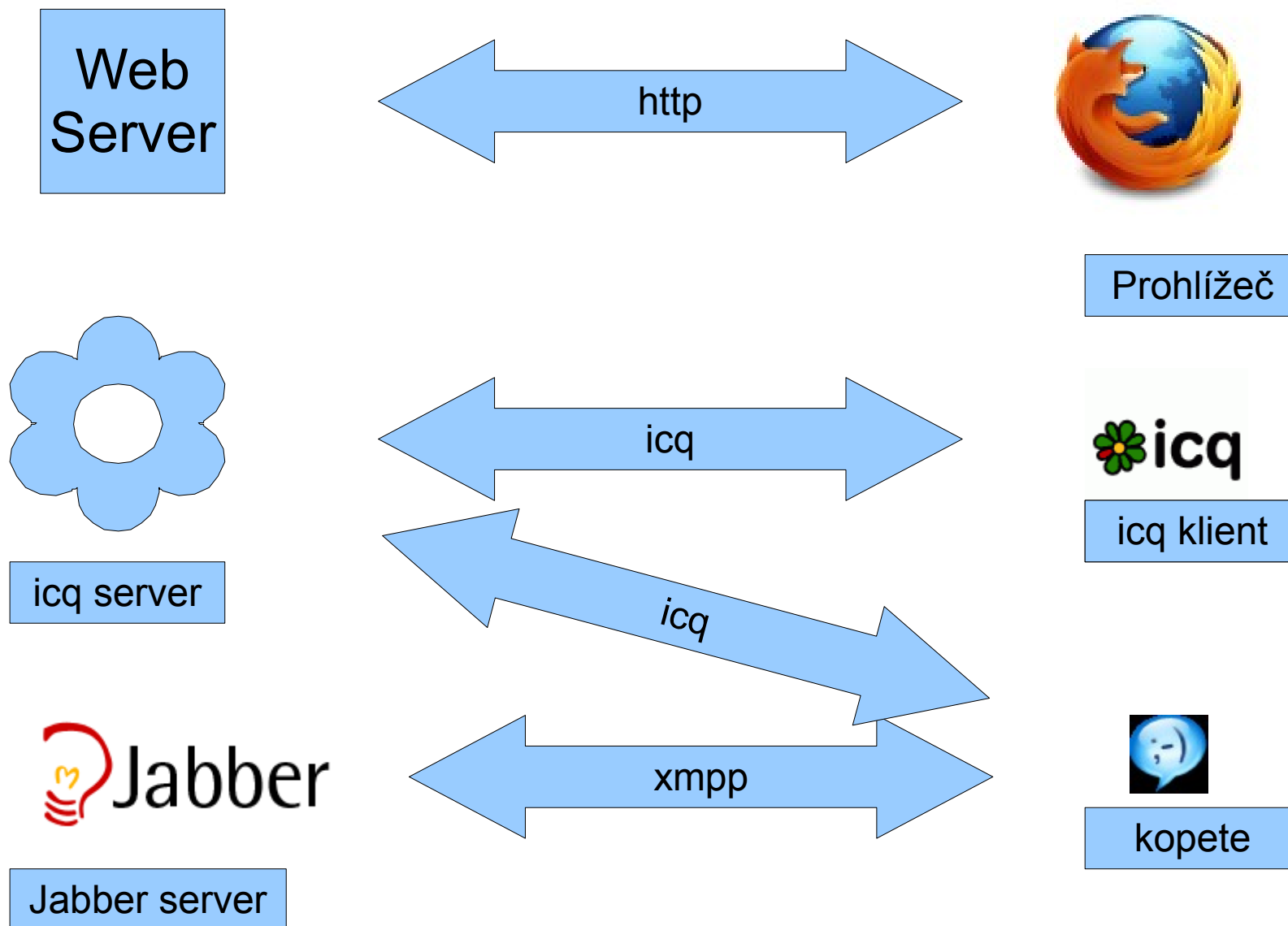
Internet - principy

- Každý přímo připojený počítač má svoji IP adresu (`www.google.com` (74.125.87.99))
- Tuto lze získat převodem ze jména pomocí služby DNS
- Internet poskytuje kanál pro přenos dat. Nijak neomezuje poskytované služby ani přenášená data.
- Jediné omezení je kapacita a zpoždění linek

Internet - pojmy

- Server – Počítač (skupina počítačů) poskytujících nějakou službu
- Klient – Počítač (aplikace) využívajících služeb nějakého serveru
- Protokol – Způsob komunikace mezi serverem a klientem

Internet – příklad

Anonymita

- Anonymita na Internetu je pro obyčejného uživatele pouze falešným pocitem.

Anonymita

- ISP má zákonnou povinnost shromažďovat údaje o navázaných spojeních a na žádost pověřených orgánů jim je vydat. (§ 97 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích)
- Webová stránka ví odkud jsem na ni přišel, jaký mám prohlížeč, operační systém, rozlišení, jaké weby jsem navštívil a spoustu dalších informací.

Anonymita

- Úplná anonymita je velmi těžko dosažitelná
- Vyžaduje speciální prostředky a znalosti
- Ale někoho vystopovat je také velmi náročné a většinou to nestojí za tu námahu
- Pocit anonymity je záštitou autorů agresivních a vulgárních komentářů a příspěvků v diskuzích

Soukromí

- Co je to vlastně soukromí?
- Kde je hranice mezi soukromím a obecným zájmem? (odposlechy, kamerový dohled, archivace dat)
- Jak si zachovat vlastní soukromí?
- Jak poznat hranici soukromí druhého?
- Proč se lidé tak rádi šťourají v cizím soukromí? (bulvár, drby atd...)

Soukromí

- Poskytovatelé služeb ví víc, než by se nám líbilo. (E-mailové účty, sociální sítě, mobilní operátoři...)
- Internetové vyhledávače usnadňují slídění a jejich schopnosti rozpoznat souvislosti se neustále zvyšují.
Co třeba vyhledávání lidí na fotografiích podle podobnosti?
- Co jednou na internetu, navždy na internetu.
(video - navždy)

Soukromí

- Přísně tajné: Nekoukat!!!
- Pozor na nezabezpečené přenosy dat:
 - ICQ, Skype, http, ftp, pop3, imap
- Většinou existuje zabezpečená alternativa.
- Citlivá data je možné zašifrovat.
 - e-maily - rozšíření enigmail pro Thunderbird
 - soubory - Zaheslované archivy

Soukromí

- Klidně si vezmi, neubude - Elektronická data se kopírováním neztrácí. (video foto)
- Podívejte se kdo jsem, kde všude jsem byl, co jsem tam dělal, s kým se znám a jaké jsou moje zájmy.
- Mám hodné kamarády. Rádi mě vyfotí v překérní situaci a pak fotografii na Facebooku označí mým jménem a klíčovými slovy, aby šla dobře najít.

Soukromí

- Součástí základní morálky by měl být i respekt cizího soukromí.
- Moderní technika umožňuje zaznamenat prakticky cokoliv a kdekoliv
- Často aniž by si to zaznamenávání lidé uvědomili.
- Pozor zveřejnění takových záznamů může být protizákonné!
(zákon č. 40/1966., Občanský zákoník. §11)

Bezpečnost

- Je vůbec nutné nějak zabezpečit svoje data?
- Jaká data je potřeba chránit?
- A proti čemu je vlastně chráníme?
- Jaké k tomu máme prostředky?
- Dá se na ně spolehnout?
- Video kde je miro?

Bezpečnost - zneužití

- Vaše data nejsou v bezpečí ani když je počítač vypnutý. Pokud tedy nejste experti na bezpečnost, žádná kompromitující data raději nevytvářejte a neschraňujte.
- Smazané není nutně nenávratně pryč.
- I nečitelné se často dá přečíst.

Bezpečnost - odcizení

- Jak tedy na hesla?
 - Nepoužívat jednoduchá ani uhodnutelná (1234, heslo, love, qwert1234, <křestní jméno>)
 - Nepoužívat jedno univerzální heslo.
 - Na cizích počítačích si dát pozor na zapamatování hesla.
 - Nepoužívat kontrolní otázky pro reset hesla.
 - Dát si pozor, kam heslo píšeme.
 - Nepoužívat pochybné počítače k choulostivým operacím. Hrozí že jsou nakaženy nějakým „špehounem“.

Bezpečnost – odcizení

- Od kompletní krádeže identity mne dělí pouze heslo do E-mailové schránky.
- Zapomněli jste heslo?
 - Nové vám přijde E-mailem.
 - Odpovězte na kontrolní otázku.
- Soukromé informace také nemusí uniknout jen vaší vinou. Poskytovatelé služeb se taky někdy utnou.

Bezpečnost – odcizení

- Vlastní počítač se také může nakazit virem, trojským koněm nebo jinou havětí
- Nepodceňovat aktualizace systému
- Používat antivir a nejlépe i firewall
- Neotvírat podezřelé soubory a opatrně pracovat s výměnnými médii.
- Nelegální programy jsou spolehlivým zdrojem softwarového nebezpečí
- Viry, červi a trojské koně nechtějí ničit, ale špehovat, spamovat, krást, vydírat a zneužívat.

Bezpečnost – selhání

- Technika není spolehlivá
 - Internetová služba nemusí být dostupná
 - Úložné zařízení může selhat
 - Vlastní blbost nezná mezí. Kdo si omylem nikdy nic nesmazal?
- Takže: zálohovat, zálohovat, zálohovat!!!
 - Nejlépe pravidelně – zdatní mohou i automatizovat
 - Ideálním médiem jsou Flash disky: nejlepší poměr kapacita:cena:rychlost:skladnost:mobilita:spolehlivost:odolnost

Elektronická komunikace

- On-line
 - Instant Messaging – icq, jabber, msn atd.
 - Chat – IRC, webové chaty atd.
 - IP telefonie a webchaty
- Off-line
 - E-mail
 - Newsgroup
 - Fóra a diskuze
- Ostatní
 - Sociální sítě (Facebook, LinkedIn atd.)

Dopady internetové komunikace

- Zanedbávání diakritiky
- Zavádění zkratk a zkratkových slov
- Omezení reálné komunikace
- Degradace slovní zásoby
- Zhoršení úrovně verbálního vyjadřování
- Přehlížení gramatických chyb a hrubek

E-mail

- Odesílatel uvedený v hlavičce mailu může být podvržen.
- Bez digitálního podpisu nelze zaručit pravost
- Většinou přenášeny bez jakéhokoliv šifrování
- Systém příloh není vhodný pro větší soubory
- Pozor na seznamy adresátů a odpovědět všem
- Rozumný předmět pomáhá příjemci i odesílateli v orientaci mezi zprávami

Hoax

- Podvodná poplašná nebo dezinformující zpráva
- Varuje před nebezpečím nebo citově vydírá
- Uživatel si reakcí většinou sám způsobí škodu
- Vyžaduje přeposlání všem známým
- Zbytečně zatěžuje servery a přenosové linky
- Obtěžuje uživatele
- Je prostředkem úniku kontaktních informací, které jsou dále zneužitelné nebo cílem spamu
- Více na www.hoax.cz

Podvodné E-maily a weby

- Vydávají se za legitimní služby
- Odkazy vedou na podvodné stránky kopírující původní službu
- Umožní pracovat se službou, ale sledují komunikaci – hlavně hesla
- Většinou stačí ověřit správnou adresu. Pozor, útočník může mít adresu velmi podobnou!
- Prohlížeče zobrazují stav zabezpečení komunikace.

Sdílení dat přes internet

- Menší soubory lze zabalit do archivu a poslat mailem. Problém s některými typy souborů.
- Dobře lze využít datových překladišť.
- Ideálně mít k dispozici vlastní server.
- Ostatní služby.
 - Např. Jabber disk(1,5GB pro VIP uživatele)
 - Pro fotky webová galerie např. Picassa (opatrně na choulostivé fotografie)
 - P2P síť

Kyberšikana

- Co si pod tím představit?
 - Urážky a zveřejňování ponižujících materiálů.
 - Vyhrožování a obtěžování prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků.
 - Většinou posílena pocitem anonymity a nedostižnosti, který se zbytečně stává realitou, protože postižení své problémy často tají.
 - Krádeže identity a vydávání se za někoho jiného s cílem poškodit jeho pověst.
 - Video šikana

Hyperkonektivita a Technofilie

- Člověk se stává závislým na komunikaci prostřednictvím moderních technologií.
- Často používá několik různých komunikačních kanálů.
 - Mobil, E-mail, Instant messaging, Facebook, Twitter, Blog, RSS
- Při nedostupnosti se cítí nepříjemně.
- Často je upřednostňována virtuální společnost před tou skutečnou.

Hyperkonektivita a Technofilie

- Častá kontrola virtuálních světů a online účtů rozptyluje a narušuje soustředění na práci
- Přílišné spoléhání na technologie působí lenost
 - Jednoduché matematické operace
 - Paměť (Občas je lepší se něco naučit nazpaměť)
 - Dlouhé sezení není pro tělo zdravé
 - Důsledkem bývá nepravidelná a nezdravá životospráva.

Facebook - klady

- Možnost udržení kontaktu s potenciálně velkým množstvím lidí.
- Solidní přehled o společných známých.
- Zjištění jmen lidí známých „od vidění“
- Snadná cesta k seznámením s novými i předem vytipovanými lidmi (na to ale pozor...).
- Mocný komunikační nástroj pro organizaci větších akcí.
- Snadné sledování novinek týkajících se produktů, zájmových aktivit apod.

Facebook - zápory

- Žádá heslo k E-mailové schránce!!!
- Pomalá odezva webu. Často nedostupné podstystémy.
- Strašná spousta aplikací pohlcujících čas a soukromé údaje.
- Užitečné informace se ztrácejí v záplavě výpisů aplikací a bezduchých komentářů.
- Možnost zneužití cizí identity.
- Nutnost brát ohled na archivaci a dostupnost komentářů.

Facebook - Pozor!

- Všechny okruhy vašich přátel vidí stejné informace (kamarádi z hosp... vlastně ze školy, rodiče, děti z kroužku atd.)
- Fotografie přáteli okomentované vidí i přátelé přátel.
- To, že soukromá data jsou dostupná pouze přátelům ještě neznamena, že se od nich nebudou šířit dál (ať už vědomě nebo nevědomě.)
- Vykrádání bytů na základě informací o dovolených nebo jiné krádeže.